

การวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน
ปีการศึกษา 2557-2559 หน่วยงานจัดการเรียนการสอน
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

**An Analysis of Internal Educational Quality of Teaching
sections at Mahasarakham University during the Academic
year of 2014-2016**

กัมปนาท อาชา¹

Kamphanat Archa¹

Received: 7 November 2018;

Revised: 17 December 2018;

Accepted: 21 December 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการประเมินและศึกษาพัฒนาการของ
ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ปีการศึกษา 2557-2559 หน่วยงานจัดการ
เรียนการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประกอบด้วย 21 คณะ (18 คณะ 2 วิทยาลัย
และ 1 สถาบัน) ดำเนินการวิเคราะห์ใน 13 ตัวบ่งชี้ตามกรอบการประกันคุณภาพการ
ศึกษาภายในของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

---

¹ นักวิชาการศึกษา, ศูนย์พัฒนาและประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, อีเมล
kamphanat.a@gmail.com

¹ Educator, Center for Educational Quality Assurance and Development, Mahasarakham
University

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน พบว่า 1) ปีการศึกษา 2557 ภาพรวมคะแนนเฉลี่ยจากทุกคณะเท่ากับ 3.72 การดำเนินงานระดับดี คะแนนอยู่ระหว่าง 2.28-4.32 โดยมีคณะที่มีการดำเนินงานระดับดี 16 คณะ (คิดเป็นร้อยละ 76.19) การดำเนินงานระดับพอใช้ 4 คณะ (คิดเป็นร้อยละ 19.04) และ การดำเนินงานต้องปรับปรุง 1 คณะ (คิดเป็นร้อยละ 4.77) จากคณะทั้งหมด 2) ปีการศึกษา 2558 ภาพรวมคะแนนเฉลี่ยจากทุกคณะเท่ากับ 4.15 การดำเนินงานระดับดี คะแนนอยู่ระหว่าง 3.38-4.78 โดยมีคณะที่มีการดำเนินงานระดับดีมาก 3 คณะ (คิดเป็นร้อยละ 14.29) การดำเนินงานระดับดี 17 คณะ (คิดเป็นร้อยละ 80.95) และการดำเนินงานระดับพอใช้ 1 คณะ (คิดเป็นร้อยละ 4.76) จากคณะทั้งหมด 3) ปีการศึกษา 2559 ภาพรวมคะแนนเฉลี่ยจากทุกคณะเท่ากับ 4.21 การดำเนินงานระดับดี คะแนนอยู่ระหว่าง 2.95-4.75 โดยมีคณะที่มีการดำเนินงานระดับดีมาก 4 คณะ (คิดเป็นร้อยละ 19.05) การดำเนินงานระดับดี 16 คณะ (คิดเป็นร้อยละ 76.19) และการดำเนินงานระดับพอใช้ 1 คณะ (คิดเป็นร้อยละ 4.76) จากคณะทั้งหมด

2. ผลการศึกษาพัฒนาการของผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ปีการศึกษา 2557-2559 พบว่า 1) จำนวน 11 คณะ ผลการประเมินคุณภาพมีแนวโน้มของคะแนนที่ดีขึ้นทุกปี (คิดเป็นร้อยละ 52.38) 2) ตัวบ่งชี้ที่คณะส่วนใหญ่มีแนวโน้มของผลการประเมินที่ดีขึ้นทุกปี มีจำนวน 11 ตัว

คำสำคัญ : การวิเคราะห์, การประกันคุณภาพภายใน, การประเมิน

Abstract

An Analysis of Internal Educational Quality was undertaken at a selected number of teaching sections at Mahasarakham University during the Academic years of 2014-2016. The analysis adhered to the guidelines set out in the quality assessment framework of the Commission of Higher Education and focused on results and development of internal educational quality at 21 teaching sections, 18 faculties, 2 colleges and 1 institution in 13 indicators.

The findings were:

1. The results of the internal educational quality comparison were 1) in the 2014 academic year, the overall score of every faculty was 3.72, at good level, with the range from 2.28 to 4.32. There were 16 faculties at the good level (76.19%), 4 faculties at Fair level (19.04%), and 1 faculty at Need Improvement level (4.77%) 2) In the 2015 academic year, the overall score of every faculty was 4.15, at good level, with the range from 3.38 to 4.78 score. There were 3 faculties at Very Good level (14.29%), 17 faculties at good level (80.95%), and 1 faculty at Fair level (4.76%) 3) In the 2016 academic year, an overall score of every faculties was 4.21 at good level with the range from 2.95 to 4.75 score. There were 4 faculties at the Very Good level (19.05%), 16 faculties at the good level (76.19%), and 1 faculty at the Fair level (4.76%).

2. Development of internal educational quality during academic years 2014-2016 was twofold 1) There were 11 faculties (52.38%) showing an improving trend each year 2) There were 11 indicators in which most faculties were part of an improving trend each year.

keywords : analysis, internal quality assurance, assessment

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐาน โดยกำหนดรายละเอียดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพ

ภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก เพื่อใช้เป็นกลไกในการตรวจสอบรักษาคุณภาพและมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2554) โดยภารกิจหลักที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องปฏิบัติมี 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การดำเนินการตามภารกิจทั้ง 4 ประการ

ดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศทั้งระยะสั้นและระยะยาว ปัจจุบันมีปัจจัยภายในและภายนอกหลายประการที่ทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการ (กัมปนาท อาษา, 2555)

การประกันคุณภาพภายในเป็นการสร้างระบบและกลไกในการพัฒนา ติดตาม ตรวจสอบและประเมินการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย เป้าหมายและระดับคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดโดยสถานศึกษาและหรือหน่วยงานต้นสังกัด โดยหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษากำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็น รายงานประเมินคุณภาพภายในเสนอต่อ สภาสถาบัน หน่วยงาน ต้นสังกัด และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพ ภายนอก (กัมปนาท อาษา, 2556)

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้มีประกาศคณะกรรมการประกัน

คุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2557) โดยกำหนดเป็นกรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายใน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 ระดับคณะและสถาบัน จำนวน 13 ตัวบ่งชี้ เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบันซึ่งมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย เห็นชอบกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามแนวทางของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

แผนการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาสารคามแต่ละปี การศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กำหนดให้ระดับคณะดำเนินการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) และประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน โดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกช่วงเดือนกันยายน

มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีหน่วยงานจัดการเรียนการสอนที่อยู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในจำนวน 21 คณะ (18 คณะ 2 วิทยาลัย และ 1 สถาบัน) แยกเป็น 3 กลุ่มสาขา คือ กลุ่ม

วิทยาศาสตร์สุขภาพ 5 คณะ กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 7 คณะ และกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 9 คณะ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ปีการศึกษา 2557-2559 หน่วยงานจัดการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อให้มหาวิทยาลัยและหน่วยงานจัดการเรียนการสอนได้ทราบผลการวิเคราะห์ผลการประเมินและพัฒนากิจการของผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ปีการศึกษา 2557-2559 หน่วยงานจัดการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมีข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานที่สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ปีการศึกษา 2557-2559 หน่วยงานจัดการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาพัฒนาการของผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ปีการศึกษา 2557-2559 หน่วยงานจัดการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย

แหล่งข้อมูล

เอกสารรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ปีการศึกษา 2557-2559 หน่วยงานจัดการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 63 เล่ม จาก 21 คณะ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นตารางเก็บข้อมูล (แบบ ป.1) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและได้รับการพิจารณาตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญและคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

ขอบเขตการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลใน 13 ตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ตามแนวทางสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 1.1 ผลการบริหารจัดการหลักสูตรโดยรวม ตัวบ่งชี้ 1.2 อาจารย์ประจำคณะที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก ตัวบ่งชี้ 1.3 อาจารย์ประจำคณะที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ ตัวบ่งชี้ 1.4 จำนวนนิสิตเต็มเวลาเทียบเท่าต่อจำนวนอาจารย์ประจำ ตัวบ่งชี้

1.5 การบริการนิสิตปริญญาตรี ตัวบ่งชี้
 1.6 กิจกรรมนิสิตระดับปริญญาตรี ตัวบ่งชี้
 2.1 ระบบและกลไกการบริหารและ
 พัฒนางานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ ตัว
 บ่งชี้ 2.2 เงินสนับสนุนวิจัยและงาน
 สร้างสรรค์ ตัวบ่งชี้ 2.3 ผลงานทาง
 วิชาการของอาจารย์ประจำและนักวิจัย
 ตัวบ่งชี้ 3.1 การบริการวิชาการแก่สังคม
 ตัวบ่งชี้ 4.1 ระบบและกลไกการทำนุ
 บำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ตัวบ่งชี้ 5.1
 การบริหารของคณะเพื่อการกำกับติดตาม
 ผลลัพธ์ตามพันธกิจ กลุ่มสถาบัน และ
 เอกลักษณ์ของคณะ ตัวบ่งชี้ 5.2 ระบบ
 กำกับการประกันคุณภาพหลักสูตร

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลและพัฒนาการของ
 ผลการประเมินเพื่อหาผลรวม ค่าเฉลี่ย
 และร้อยละ แล้วนำเสนอเป็นตาราง
 แผนภูมิ และบรรยายสรุปเป็นความเรียง

การแปลผลการประเมิน

ค่าเฉลี่ย 0.00 - 1.50 คะแนน หมายถึง
 ถึง การดำเนินงานต้องปรับปรุงเร่งด่วน,
 1.51 - 2.50 คะแนน หมายถึง การ
 ดำเนินงานต้องปรับปรุง, 2.51 - 3.50
 คะแนน หมายถึง การดำเนินงานระดับ
 พอใช้, 3.51 - 4.50 คะแนน หมายถึง
 การดำเนินงานระดับดี, 4.51 - 5.00
 คะแนน หมายถึง การดำเนินงานระดับ
 ดีมาก

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา
 ภายใน ปีการศึกษา 2557-2559 หน่วย
 งานจัดการเรียนการสอน มหาวิทยาลัย
 มหาสารคาม พบว่า

1.1 ผลการประเมินคุณภาพ
 การศึกษาภายใน ปีการศึกษา 2557
 แยกตามคณะ จำนวน 21 คณะ พบว่า
 ภาพรวมคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 การ
 ดำเนินงานระดับดี คะแนนอยู่ระหว่าง
 2.28-4.32 โดยมีคณะที่มีการดำเนินงาน
 ระดับดี 16 คณะ (คิดเป็นร้อยละ 76.19)
 การดำเนินงานระดับพอใช้ 4 คณะ (คิด
 เป็นร้อยละ 19.04) และการดำเนินงาน
 ต้องปรับปรุง 1 คณะ (คิดเป็นร้อยละ
 4.77) จากคณะทั้งหมด

คณะที่มีผลการประเมิน
 สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ คณะเภสัช
 ศาสตร์ 4.32 คะแนน การดำเนินงาน
 ระดับดี คณะวิทยาศาสตร์ 4.29 คะแนน
 การดำเนินงานระดับดี และคณะเทคโนโลยี
 4.27 การดำเนินงานระดับดี ตามลำดับ

คณะที่มีผลการประเมิน
 ต่ำสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ คณะนิติ
 ศาสตร์ 2.28 คะแนน การดำเนินงานต้อง
 ปรับปรุง วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ 2.63
 คะแนน การดำเนินงานระดับพอใช้ และ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมืองและ
นฤมิตศิลป์ 3.24 คะแนน การดำเนินงาน
ระดับพอใช้ ตามลำดับ

1.2 ผลการประเมินคุณภาพ
การศึกษาภายใน ปีการศึกษา 2558
แยกตามคณะ จำนวน 21 คณะ พบว่า
ภาพรวมคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 การ
ดำเนินงานระดับดี คะแนนอยู่ระหว่าง
3.38-4.78 โดยมีคณะที่มีการดำเนินงาน
ระดับดีมาก 3 คณะ (คิดเป็นร้อยละ
14.29) การดำเนินงานระดับดี 17 คณะ
(คิดเป็นร้อยละ 80.95) และการดำเนิน
งานระดับพอใช้ 1 คณะ (คิดเป็นร้อยละ
4.76) จากคณะทั้งหมด

คณะที่มีผลการประเมิน
สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สถาบันวิจัย
วลัยรุกขเวช 4.78 คะแนน การดำเนิน
งานระดับดีมาก คณะพยาบาลศาสตร์
4.59 คะแนน การดำเนินงานระดับดีมาก
และ คณะศึกษาศาสตร์ 4.54 คะแนน
การดำเนินงานระดับดีมาก ตามลำดับ

คณะที่มีผลการประเมิน
ต่ำสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ วิทยาลัย
ดุริยางคศิลป์ 3.38 คะแนน การดำเนิน
งานระดับพอใช้ คณะวิศวกรรมศาสตร์
3.76 คะแนน การดำเนินงานระดับดี และ
คณะนิติศาสตร์ 3.77 คะแนน การดำเนิน
งานระดับดี ตามลำดับ

1.3 ผลการประเมินคุณภาพ
การศึกษาภายใน ปีการศึกษา 2559
แยกตามคณะ จำนวน 21 คณะ พบว่า
ภาพรวมคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 การ
ดำเนินงานระดับดี คะแนนอยู่ระหว่าง
2.95-4.75 โดยมีคณะที่มีการดำเนินงาน
ระดับดีมาก 4 คณะ (คิดเป็นร้อยละ
19.05) การดำเนินงานระดับดี 16 คณะ
(คิดเป็นร้อยละ 76.19) และการดำเนิน
งานระดับพอใช้ 1 คณะ (คิดเป็นร้อยละ
4.76) จากคณะทั้งหมด

คณะที่มีผลการประเมิน
สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ คณะเทคโนโลยี
4.75 คะแนน การดำเนินงานระดับดีมาก
คณะสาธารณสุขศาสตร์ 4.62 คะแนน
การดำเนินงานระดับดีมาก และสถาบัน
วิจัยวลัยรุกขเวช 4.58 คะแนน การ
ดำเนินงานระดับดีมาก ตามลำดับ

คณะที่มีผลการประเมิน
ต่ำสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ วิทยาลัย
ดุริยางคศิลป์ 2.95 คะแนน การดำเนิน
งานระดับพอใช้ คณะนิติศาสตร์ 3.52
คะแนน การดำเนินงานระดับดี และคณะ
การท่องเที่ยวและการโรงแรม 3.60 คะแนน
การดำเนินงานระดับดี ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาพัฒนาการของ
ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน
ปีการศึกษา 2557-2559 พบว่า

2.1 ผลการประเมินคุณภาพ การศึกษาภายใน จำนวน 11 คณะ มี แนวโน้มของคะแนนที่ดีขึ้นทุกปี (คิดเป็น ร้อยละ 52.38) ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง คณะ วัฒนธรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยี คณะ วิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ และคณะสัตวแพทยศาสตร์

2.2 ตัวบ่งชี้ที่คณะส่วนใหญ่มี แนวโน้มของผลการประเมินที่ดีขึ้นทุกปี มีจำนวน 11 ตัว ได้แก่ ตัวบ่งชี้ 1.1 ผล การบริหารจัดการหลักสูตรโดยรวม ตัว บ่งชี้ 1.2 อาจารย์ประจำคณะที่มีคุณวุฒิ ปริญญาเอก ตัวบ่งชี้ 1.5 การบริการนิสิต

ระดับปริญญาตรี ตัวบ่งชี้ 1.6 กิจกรรม นิสิตระดับปริญญาตรี ตัวบ่งชี้ 2.1 ระบบ และกลไกการบริหารและพัฒนางานวิจัย หรืองานสร้างสรรค์ ตัวบ่งชี้ 2.2 เงิน สนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ ตัว บ่งชี้ 2.3 ผลงานทางวิชาการของ อาจารย์ประจำและนักวิจัย ตัวบ่งชี้ 3.1 การบริการวิชาการแก่สังคม ตัวบ่งชี้ 4.1 ระบบและกลไกการทำนุบำรุงศิลปและ วัฒนธรรม ตัวบ่งชี้ 5.1 การบริหารของ คณะ เพื่อการกำกับติดตามผลลัพธ์ตาม พันธกิจ และตัวบ่งชี้ 5.2 ระบบกำกับ การประกันคุณภาพหลักสูตร ยกเว้น 2 ตัว บ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ 1.4 จำนวนนิสิตเต็ม เวลาเทียบเท่าต่อจำนวนอาจารย์ประจำ และตัวบ่งชี้ 1.3 อาจารย์ประจำคณะที่ ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ

ตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในภาพรวม ปีการศึกษา 2557-2559 หน่วยงานจัดการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ที่	คณะ	ปีการศึกษา 2557		ปีการศึกษา 2558		ปีการศึกษา 2559	
		คะแนน	การดำเนินงาน	คะแนน	การดำเนินงาน	คะแนน	การดำเนินงาน
1	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	3.76	ระดับดี	4.11	ระดับดี	4.36	ระดับดี
2	คณะศึกษาศาสตร์	3.67	ระดับดี	4.54	ระดับดีมาก	4.47	ระดับดี
3	คณะการบัญชีและการจัดการ	4.20	ระดับดี	4.08	ระดับดี	4.27	ระดับดี
4	คณะศิลปกรรมศาสตร์	3.28	ระดับพอใช้	3.91	ระดับดี	4.08	ระดับดี
5	คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม	3.82	ระดับดี	3.89	ระดับดี	3.60	ระดับดี
6	วิทยาลัยการเมืองการปกครอง	3.83	ระดับดี	4.09	ระดับดี	4.22	ระดับดี
7	วิทยาลัยดุริยางคศิลป์	2.63	ระดับพอใช้	3.38	ระดับพอใช้	2.95	ระดับพอใช้
8	คณะวัฒนธรรมศาสตร์	3.45	ระดับพอใช้	3.76	ระดับดี	4.37	ระดับดี
9	คณะนิติศาสตร์	2.28	ต้องปรับปรุง	3.77	ระดับดี	3.52	ระดับดี
10	คณะวิทยาศาสตร์	4.29	ระดับดี	4.23	ระดับดี	4.49	ระดับดี
11	คณะเทคโนโลยี	4.27	ระดับดี	4.34	ระดับดี	4.75	ระดับดีมาก
12	คณะวิศวกรรมศาสตร์	3.96	ระดับดี	4.46	ระดับดี	4.49	ระดับดี
13	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมืองและนฤมิตศิลป์	3.24	ระดับพอใช้	4.00	ระดับดี	4.00	ระดับดี
14	คณะวิทยาการสารสนเทศ	4.09	ระดับดี	4.27	ระดับดี	4.53	ระดับดีมาก
15	คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์	3.79	ระดับดี	4.25	ระดับดี	4.35	ระดับดี
16	สถาบันวิจัยวลัยรุกชเวช	3.87	ระดับดี	4.78	ระดับดีมาก	4.58	ระดับดีมาก
17	คณะพยาบาลศาสตร์	4.05	ระดับดี	4.59	ระดับดีมาก	4.35	ระดับดี
18	คณะเภสัชศาสตร์	4.32	ระดับดี	4.34	ระดับดี	4.21	ระดับดี
19	คณะสาธารณสุขศาสตร์	3.63	ระดับดี	4.00	ระดับดี	4.62	ระดับดีมาก
20	คณะแพทยศาสตร์	3.99	ระดับดี	4.08	ระดับดี	3.93	ระดับดี
21	คณะสัตวแพทยศาสตร์	3.71	ระดับดี	4.14	ระดับดี	4.35	ระดับดี
คะแนนเฉลี่ยจากทุกคณะ		3.72	ระดับดี	4.15	ระดับดี	4.21	ระดับดี

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ปีการศึกษา 2557-2559 หน่วยงานจัดการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม” ผู้วิจัยนำประเด็นที่สำคัญๆ ตาม ตัวบ่งชี้ประกันคุณภาพการศึกษาภายในมา อภิปรายผลดังนี้

1. การบริหารจัดการหลักสูตรโดยรวม

มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีผลการประเมินหลักสูตรในภาพรวมแนวโน้มดีขึ้นทุกปี (2.00 คะแนน 2.82 คะแนน และ 3.15 คะแนน) และจำนวนหลักสูตรที่ไม่ผ่านเกณฑ์การกำกับมาตรฐานลดลงทุกปี (32 หลักสูตร 13 หลักสูตร และ 4 หลักสูตร) รวมทั้งมีจำนวน 11 คณะ จากทั้งหมด 21 คณะ ที่มีแนวโน้มคะแนนดีขึ้นทุกปีด้วย สภามหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2559) ได้ตระหนักและให้ความสำคัญต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนโดยได้พิจารณาจากผลการประเมินระดับหลักสูตรและมีมติผู้บริหารมหาวิทยาลัย คณะ/หน่วยงาน และหลักสูตรดำเนินการตามข้อสังเกตและข้อเสนอแนะคณะกรรมการกำกับความเสี่ยง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่เกี่ยวข้อง

กับการกำกับติดตาม ควบคุม และตรวจสอบหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ดังนี้ 1) เร่งดำเนินการหลักสูตรให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยการตรวจสอบจำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตร 2) ในการขออนุมัติเปิดหลักสูตรและแผนการรับนิสิต นั้น ให้มหาวิทยาลัยกลับไปทบทวนการขอเปิดหลักสูตร และแผนการรับนิสิต โดยดำเนินการกักตุนให้ถูกต้องและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานก่อนเสนอให้สภามหาวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติ 3) ให้มหาวิทยาลัยโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการเสนอสภามหาวิทยาลัยเพื่อขออนุญาตและมาตรฐานในการปรับปรุงหลักสูตรเปิดหลักสูตร และการรับนิสิต เพื่อให้คณะได้แนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติและมาตรา 44 ของ คสช. รวมถึงมติสภามหาวิทยาลัยมหาสารคาม เห็นชอบหลักการให้หลักสูตรที่เปิดสอนแล้วไม่มีนิสิตต่อเนื่องตั้งแต่ 4 ภาคการศึกษา ดำเนินการปิดหลักสูตร และสอดคล้องกับสถาบันคลังสมองของชาติ (2559) ที่ระบุว่า การดูแลคุณภาพงานวิชาการเป็นหนึ่งในภาระหน้าที่ของกรรมการสภามหาวิทยาลัย

สภาฯ ต้องคำนึงถึงความเชื่อมโยงการเปิดหลักสูตรที่สะท้อนถึงผลผลิตที่มีคุณลักษณะเฉพาะของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง ประกอบกับสถานการณ์การแข่งขันด้านคุณภาพการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา และสภาฯ ควรให้ความสำคัญกับมาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร รวมทั้งข้อมูล ณ ปัจจุบัน ที่นายสุภัทร จำปาทองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) ได้เปิดเผยมติคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2561) ให้ประกาศรายชื่อหลักสูตรที่ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรจากผลการประเมินการประกันคุณภาพภายใน (IQA) เฉพาะในองค์ประกอบที่ 1 เป็นเวลา 2 ปีติดต่อกัน (ปีการศึกษา 2558 และ 2559) จำนวน 182 หลักสูตร จาก 42 สถาบันอุดมศึกษา โดยไม่มีรายชื่อหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. อาจารย์ประจำคณะที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก

มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีจำนวนอาจารย์ที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกในภาพรวมแนวโน้มดีขึ้นทุกปี (628 คน คิดเป็นร้อยละ 52.57, 666 คน คิดเป็นร้อยละ 53.71 และ 697 คน คิดเป็นร้อยละ 55.06 ตามลำดับ) ซึ่งเกณฑ์มาตรฐาน

เฉพาะสถาบันกลุ่ม ข และ ค2 กำหนดค่าร้อยละของอาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกที่กำหนดเป็นคะแนนเต็ม 5 คือ ร้อยละ 40 ขึ้นไป แต่อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาผลการประเมิน ปีการศึกษา 2559 ปีล่าสุด เป็นรายคณะ ยังมีจำนวน 6 คณะ จากทั้งหมด 21 คณะ ที่ยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน เมื่อพิจารณาแยกตามกลุ่มสาขาแล้วผู้วิจัยพบว่า กลุ่มสาขาที่มีร้อยละของอาจารย์คุณวุฒิปริญญาเอกที่สูงโดยส่วนมากจะเป็นคณะที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ร้อยละระดับกลางจะเป็นคณะที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และร้อยละระดับต่ำจะเป็นคณะที่อยู่ในกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าสำหรับคณะที่จัดการเรียนการสอนเฉพาะหลักสูตรระดับปริญญาตรี เช่น คณะนิติศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ อาจไม่จำเป็นต้องมีอาจารย์ที่คุณวุฒิปริญญาเอกมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558) ที่กำหนดให้อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้รับผิดชอบและอาจารย์ผู้สอนต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโท แต่อย่างไร

ก็ตามการศึกษาระดับอุดมศึกษาถือเป็นการศึกษาระดับสูงสุด ที่ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและความลุ่มลึกทางวิชาการเพื่อปฏิบัติพันธกิจสำคัญของสถาบันในการผลิตบัณฑิตศึกษาวิจัย เพื่อการติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการและการพัฒนาองค์ความรู้ ดังนั้นสถาบันจึงควรมีอาจารย์ที่มีระดับคุณวุฒิทางการศึกษาที่ตรงหรือสัมพันธ์กับหลักสูตรที่เปิดสอนในสัดส่วนที่เหมาะสมกับพันธกิจหรือจุดเน้นของหลักสูตร สอดคล้องกับเพชรวาลัย ธิระวณัฐพงศ์ และคณะ (2558) ซึ่งกล่าวว่า การพัฒนาศักยภาพอาจารย์เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นวิธีที่จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานของอาจารย์ให้ได้ผลดี มีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลช่วยให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรการพัฒนาคุณภาพของอาจารย์ทุกคนในสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการบริหารงานของสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งไพฑูรย์สินลาร์ดีน (2550) มองว่า การพัฒนาอาจารย์เป็นการพัฒนาที่เน้นสัมฤทธิ์ผลในการปรับปรุงศักยภาพอาจารย์เป็นหลัก โดยทั่วไปสถาบันอุดมศึกษาจะพัฒนาทักษะด้านการสอนของแต่ละ

บุคคลเป็นหลัก แต่ในความเป็นจริงอาจารย์ควรได้รับการพัฒนาให้มีทักษะเสริมต่อพันธกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา คือ การสอน การวิจัย และการบริการวิชาการ ทั้งนี้ การที่มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีจำนวนอาจารย์ที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกในภาพรวมแนวโน้มดีขึ้นทุกปีส่วนหนึ่งมาจากนโยบายการสนับสนุนทุนเพื่อการศึกษาต่อ เช่น ศึกษาต่อต่างประเทศ สนับสนุนค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายประจำเดือน ค่าโดยสารเครื่องบิน ค่าจัดทำวิทยานิพนธ์ (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2558) รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจให้กับพนักงานสายวิชาการ (อาจารย์) ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกให้ได้รับค่าตอบแทนพิเศษ 3,500 บาทต่อเดือนเป็นเวลา 2 ปี

3. อาจารย์ประจำคณะที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ

มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีจำนวนอาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ในภาพรวมแนวโน้มดีขึ้นทุกปี (392 คน คิดเป็นร้อยละ 32.82, 455 คน คิดเป็นร้อยละ 36.65 และ 497 คน คิดเป็นร้อยละ 39.29 ตามลำดับ) ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานเฉพาะสถาบันกลุ่ม ข และ ค2 กำหนดค่าร้อยละ

ละของอาจารย์ประจำที่ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการที่กำหนดเป็นคะแนนเต็ม 5 คือ ร้อยละ 60 ขึ้นไป อย่างไรก็ตามหากพิจารณาผลการประเมินปีการศึกษา 2559 ปีล่าสุด ภาพรวมระดับมหาวิทยาลัยจะมีแนวโน้มที่ดีขึ้น แต่ก็ยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ของ สกอ. และยังมีจำนวน 20 คณะ จากทั้งหมด 21 คณะ ที่ยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานอีกด้วย มีเพียงคณะวิศวกรรมศาสตร์คณะเดียวที่ร้อยละอาจารย์ประจำคณะที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ (ร้อยละ 72.82) ที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งนี้การดำรงตำแหน่งทางวิชาการเป็นสิ่งสะท้อนการปฏิบัติงานของอาจารย์ว่าได้การศึกษาวิจัยเพื่อแสวงหาและพัฒนาองค์ความรู้ในศาสตร์สาขาวิชาต่างๆอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับจันทร์เพ็ญมินคร (2557) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทางด้านวิชาการของอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ พบว่า 1) การบริหารจัดการตนเองในการพัฒนาทางด้านวิชาการของอาจารย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยคือ ด้านการสอน ด้านวิชาชีพ ด้านการวิจัยและด้านความรู้ และ 2) การสนับสนุนส่งเสริมจากมหาวิทยาลัย ในการพัฒนา

ทางด้านวิชาการของอาจารย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยคือ ด้านการวิจัย ด้านความรู้ ด้านวิชาชีพ และด้านการสอน

สำหรับผู้ที่ขอยื่นขอเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่วันที่ 17 ตุลาคม 2561 เป็นต้นไป ต้องเป็นผลงานทางวิชาการใน 4 กลุ่ม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560) โดยพิริยะ ผลพิรุฬห์ (2561) มีความเห็นต่อเกณฑ์การประเมินตำแหน่งทางวิชาการแบบใหม่ ดังนี้ “การขอตำแหน่งทางวิชาการในประเทศไทยนั้น ยังไม่มีความน่าเชื่อถือ ยังไม่เป็นกลาง และยังไม่มีความมาตรฐานที่สมบูรณ์แบบเพียงพอ ถ้าในต่างประเทศเขาจะดูที่ค่าคะแนน H-Index ของอาจารย์แต่ละคนเป็นสำคัญ อาจารย์คนหนึ่งถ้าตีพิมพ์ในวารสารที่มี Impact Factor สูงและมีค่า H-Index ถึงเกณฑ์ อาจารย์คนนั้นก็ได้รับตำแหน่งทางวิชาการนั้นๆ โดยเขาจะไม่ไปเสียเวลาอ่านงานที่ตีพิมพ์ในวารสารที่มีชื่อเสียงเหล่านั้น ซึ่งโดยส่วนตัวผมมองว่าเป็นระบบที่แฟร์และลดปัญหาการเมืองในคณะ/มหาวิทยาลัยได้”

ทั้งนี้ การที่มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีจำนวนอาจารย์ที่ดำรง

ตำแหน่งทางวิชาการในภาพรวมแนว โนมตีขึ้นทุกปี ถึงแม้จะยังไม่เป็นไปตาม เกณฑ์มาตรฐานที่ร้อยละ 40 ส่วนหนึ่งก็ มีความพยายามในการสร้างแรงจูงใจใน การเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ ระดับผู้ ชำนาญศาสตราจารย์ 60,000 บาท ระดับ รองศาสตราจารย์ 80,000 บาท และ ระดับศาสตราจารย์ 100,000 บาท (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2559) และมีโครงการปมเพาะนักวิจัยสายวิชาการ (อาจารย์) ต่อเนื่องมา 2 ปี ในการ ส่งเสริมให้คณาจารย์มีศักยภาพในการ ผลิตผลงานทางวิชาการเพื่อการเข้าสู่ ตำแหน่งทางวิชาการ

4. ระบบและกลไกการบริหารและ พัฒนางานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์

สำหรับการดำเนินงานปีการ ศึกษา 2557 ปีการศึกษา 2558 และปี การศึกษา 2559 มี 13 คณะ 18 คณะ และ 18 คณะ ตามลำดับ ที่สามารถ ดำเนินการได้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ทุกประเด็น แต่เกณฑ์มาตรฐานที่คณะ ดำเนินการได้น้อยที่สุด คือ “การพัฒนา สมรรถนะอาจารย์และนักวิจัย มีการ สร้างขวัญและกำลังใจตลอดจนยกย่อง อาจารย์ และนักวิจัยที่มีผลงานวิจัยหรือ งานสร้างสรรค์ดีเด่น” มีจำนวน 2 คณะ ไม่สามารถดำเนินการได้ตามเกณฑ์

มาตรฐาน สำหรับชุดวิชา วัฒนชัยสิทธิ์ และคณะ (2561) ได้ศึกษาพบว่า ในการ พัฒนาสมรรถนะนักวิจัยและพัฒนา ผลิตภัณฑท์หมักพิมพ์บรรจุภัณฑ์ ควรใช้ วิธีการดังต่อไปนี้ การฝึกอบรม การสอน งาน การฝึกปฏิบัติงานและทางานร่วม กับผู้เชี่ยวชาญ การมอบหมายงานที่ สำคัญและติดตามผล การนำเสนอผล งาน และการให้คำชมเชย หรือให้รางวัล ในการทำงาน ส่วนขวัญดาว แจ่มแจ้ง และคณะ (2556) พบว่า กลยุทธ์การ พัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของอาจารย์ มหาวิทยาลัยกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ 1) การเพิ่มขีดความสามารถทุกระดับ 2) ปรับรูปแบบการสร้างเครือข่าย เพื่อขยายความร่วมมือในการพัฒนา สมรรถนะด้านการวิจัย ระหว่างองค์กร ภายใต้มหาวิทยาลัย และองค์กรภายนอก ทั้งในประเทศและต่างประเทศ 3) ส่ง เสริมความสามารถในการบริหารจัดการ งานวิจัย 4) พัฒนาระบบและกลไก สนับสนุนการวิจัย 5) ประสานความร่วมมือ เครือข่ายสนับสนุนการวิจัยแบบ พหุภาคีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น 6) ส่ง เสริมและเผยแพร่องค์ความรู้จากงานวิจัย ซึ่งผู้วิจัยขอยกตัวอย่างกรอบมาตรฐาน สมรรถนะอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลา นครินทร์ (2558) โดยกำหนดสมรรถนะ

อาจารย์ระดับสูงสุด ระดับ 4 สึกษาจารย์ ซึ่งต้องมีคุณสมบัติการได้รับการยอมรับ เช่น มีผลงานตีพิมพ์และการอ้างอิงนำไปใช้ ได้รับรางวัลที่ได้รับเกี่ยวกับศาสตร์ เฉพาะด้านหรือผลงานวิชาการได้รับการอ้างอิงและทุนวิจัยที่ได้รับทั้งระดับชาติ/นานาชาติหรือการได้รับเชิญให้นำเสนอผลงาน/ Keynote speaker ในการประชุมวิชาการทั้งระดับชาติ/นานาชาติ เป็นต้น

5. ผลงานทางวิชาการของ อาจารย์ประจำ

มหาวิทยาลัยมหาสารคามมี ร้อยละผลงานทางวิชาการต่ออาจารย์ใน ภาพรวมไม่มีแนวโน้มที่ดีขึ้นทุกปี (ร้อยละ 40.82 ร้อยละ 49.76 และร้อยละ 44.56 ตามลำดับ) แต่ก็ถือว่าสูงกว่า เกณฑ์มาตรฐานของทุกกลุ่มสาขาที่ สกอ. กำหนด มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2557) มีการสนับสนุนการทำวิจัยระยะ สั้นหลังปริญญาเอก ณ ต่างประเทศ โดย สนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วนไม่เกินราย ละ 200,000 บาท ผู้วิจัยขอยกตัวอย่าง รูปแบบในการพัฒนาศักยภาพการทำ ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา (2561) ซึ่งใช้รูปแบบ “พีเลียง” โดย คณาจารย์ที่มีความประสงค์จะจัดทำผล

งานทางวิชาการเพื่อขอกำหนดตำแหน่ง ทางวิชาการ หากมีผู้ทรงคุณวุฒิและ/ หรือคณาจารย์ที่ผ่านการจัดทำผลงาน ทางวิชาการและได้รับการแต่งตั้งแล้ว เป็น “พีเลียง” ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข จะเกิดกำลังใจในการดำเนินการ อีกทั้ง ยังเป็นกลไกที่เอื้อต่อความสำเร็จในการ จัดทำผลงานวิชาการ ภายใต้ความเสีย สละและเจตนารมณ์ที่หวังดี ห่วงใย และ ใส่ใจของคณาจารย์ที่ทำหน้าที่พีเลียงที่ มีต่อผู้ทำผลงานวิชาการ รวมทั้งการให้ คำแนะนำ ข้อเสนอแนะจากที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก” และอุทัย บุญประเสริฐ (2547) กล่าวในบทความ เรื่อง เอกสารและผลงานทางวิชาการสำหรับ อาจารย์มหาวิทยาลัย ว่า “บทบาทที่ สำคัญของมหาวิทยาลัย ความมีชื่อเสียง และการเป็นมหาวิทยาลัยที่จะได้รับการ ยกย่องยอมรับกันว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่ ก้าวหน้าจะเป็นที่ยกย่องกันนั้น จะอยู่ที่ การค้นคว้าวิจัยบุกเบิกในวิทยาการและ ความรู้เป็นสำคัญ อยู่ที่การขยายสิ่งที่ นิยมเรียกกันว่า ขยายขอบฟ้าแห่ง วิชาการ (Extend horizon of knowledge) ซึ่งผู้ที่มิบทบาทสำคัญในเรื่องดังกล่าวนี้ ที่แท้จริง คือ อาจารย์ของมหาวิทยาลัย แห่งนั้นๆ นั่นเอง” สำหรับอานนท์ ศักดิ์ วรวิชัย (2561) มองทิศทางการทำผล

งานทางวิชาการในอนาคต คือ เน้นไปที่การทำงานวิจัยที่นำไปสู่การพัฒนาประเทศและสามารถนำนวัตกรรม งานวิจัยมาผลิตและสร้างรายได้ และ/หรือความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มหาวิทยาลัยต้องเน้นรายได้จากการวิจัยที่สร้างนวัตกรรมและนำไปสู่เชิงพาณิชย์ (Commercialization) ออกมาทำให้ได้จริง ส่งออกได้จริง ลดต้นทุนได้จริง นำพาประเทศก้าวพ้นกับดักรายได้ปานกลาง ขณะเดียวกันก็เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของมหาวิทยาลัยด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า ยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา คือ จำนวนหลักสูตรที่ไม่ผ่านเกณฑ์การกำกับมาตรฐาน จำนวนอาจารย์ประจำคณะที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ จำนวนนิสิตเต็มเวลาเทียบเท่าต่อจำนวนอาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัย คณะ และผู้ที่เกี่ยวข้องควรนำข้อมูลไปประกอบการจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการประจำของมหาวิทยาลัย หรือ

นำข้อมูลไปทบทวน หรือปรับปรุงการดำเนินงาน

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ การบริการนิสิตระดับปริญญาตรี กิจกรรมนิสิตระดับปริญญาตรี ระบบและกลไกการบริหารและพัฒนา งานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ การบริการวิชาการแก่สังคม ระบบและกลไกการทำงานบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม การบริหารของคณะ ระบบกำกับประกันคุณภาพหลักสูตร จะเห็นว่าผลการดำเนินงานของแต่ละคณะมีความแตกต่างกัน บางคณะมีผลการดำเนินงานเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานทุกประเด็น ทุกปี และบางคณะดำเนินงานไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ดังนั้น หน่วยงานรับผิดชอบหลักระดับสถาบันควรมีบทบาทในการสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับคณะต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่ดีและไม่ดีซึ่งกันและกัน รวมทั้งการทำงานในลักษณะเครือข่าย เช่น ชุมชนนักปฏิบัติ ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน การศึกษา ดูงานข้ามคณะ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 วิเคราะห์หาสาเหตุเชิงลึกเป็นรายคณะที่มีผลการประเมินต่ำสุด อาจต้องมีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในลักษณะ

ของการสัมภาษณ์ผู้บริหารของแต่ละคณะ และผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้อง เพื่อสอบถามข้อมูลว่าแต่ละตัวบ่งชี้เหตุใดคณะถึงเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหรือไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม โดยการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะที่มีผลการประเมินสูงสุด เพื่อถอดโมเดลการดำเนินงานบริหารจัดการคณะ

2.3 วิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม โดยเปรียบเทียบกับสถาบันอุดมศึกษาที่อยู่ในลักษณะใกล้เคียงกัน เช่น กลุ่มเน้นการผลิตปริญญาตรี กลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐ กลุ่มมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มมหาวิทยาลัยที่

มีอายุการก่อตั้งที่ใกล้เคียงกัน เป็นต้น

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัย เนื่องจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของหน่วยงานจัดการเรียนการสอน โดยส่วนใหญ่การดำเนินงานระดับดีมาก ดังนั้น มหาวิทยาลัยและหน่วยงานจัดการเรียนการสอนควรหาแนวทางร่วมกันในการวางแผนการปรับเปลี่ยนและการขับเคลื่อน เพื่อให้มหาวิทยาลัยและทุกหน่วยงานจัดการเรียนการสอนไปใช้ระบบคุณภาพอื่นที่มีความท้าทายและสามารถสะท้อนคุณภาพผลการดำเนินงานและการขับเคลื่อนการพัฒนาหน่วยงานจัดการเรียนการสอนและมหาวิทยาลัยให้พัฒนาสู่ความเป็นเลิศ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558, 7 ตุลาคม). *เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558*. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ.
- กัมปนาท อาษา. (2556). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเครือข่ายเพื่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. งานวิจัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กัมปนาท อาษา. (2555). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน วงรอบปีการศึกษา 2555 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ขวัญดาว แจ่มแจ่ม และคณะ. (2556). กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของ
อาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง. *วารสารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 เมษายน – มิถุนายน 2556 : หน้า
86-96.*
- คณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). *รายงานการประชุมคณะกรรมการการ
อุดมศึกษา ครั้งที่ 1/2561.* กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการ
อุดมศึกษา.
- จันทร์เพ็ญ มินคร. (2557). การพัฒนาทางด้านวิชาการของอาจารย์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยปทุมธานี 40 ปีที่
6 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2557 : หน้า 40-49.*
- ชุติมา วัฒนชัยสิทธิ์ และคณะ. (2561). สมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะ
นักวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์หมักพิมพ์บรรจุภัณฑ์. *วารสารวิชาการ
มหาวิทยาลัยธนบุรี ปีที่ 12 ฉบับที่ 27 เดือนมกราคม – เมษายน 2561 :
หน้า 157-165.*
- ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา. (2561). *ระบบพี่เลี้ยง.* [ออนไลน์].
ได้จาก <http://academic.bsru.ac.th/rabobpeereang.php>. [สืบค้นเมื่อวันที่
14 กุมภาพันธ์ 2561].
- พิริยะ ผลพิรุฬห์. (2561). *เกณฑ์การประเมินตำแหน่งทางวิชาการแบบใหม่.*
[ออนไลน์]. ได้จาก [https://www.facebook.com/PiriyaPholphirul/
posts/1676578589097346](https://www.facebook.com/PiriyaPholphirul/posts/1676578589097346). [สืบค้นเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2561].
- เพชรวัลย์ ติระวณิชพงศ์ และคณะ. (2558). การพัฒนาศักยภาพอาจารย์ในสถาบัน
อุดมศึกษา. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. ปีที่ 8 ฉบับที่ 1
มกราคม - มิถุนายน 2558 : หน้า 33-40.*
- ไพฑูริย์ สิ้นลารัตน์. (2550). *อาจารย์มืออาชีพแนวคิด เครื่องมือและการพัฒนา.*
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2557, 21 พฤษภาคม). *เรื่อง หลักเกณฑ์การให้ทุน
สนับสนุนบุคลากรทำงานวิจัยระยะสั้นหลังปริญญาเอก ณ ต่างประเทศ จาก
กองทุนพัฒนามหาวิทยาลัย พ.ศ. 2557. ประกาศมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*

- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2558, 2 กรกฎาคม). เรื่อง หลักเกณฑ์การให้ทุนการ
สนับสนุนการศึกษาต่อต่างประเทศ จากกองทุนพัฒนามหาวิทยาลัย
มหาสารคาม พ.ศ. 2558. ประกาศมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2559, 7 เมษายน). เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไข
การเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนทางวิชาการของพนักงานมหาวิทยาลัย พ.ศ.
2559. ประกาศ ก.บ.ม..
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2558, 9 พฤศจิกายน). เรื่อง กรอบมาตรฐานสมรรถนะ
อาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ประกาศมหาวิทยาลัยสงขลาค
นครินทร์.
- สถาบันคลังสมองของชาติ. (2559). ประมวลผลหลักสูตรธรรมภิบาลเพื่อการพัฒนา
อุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันคลังสมองของชาติ.
- สภามหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2559). รายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัย
มหาสารคาม ครั้งที่ 11/2559. พฤศจิกายน 2559. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2554). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา
ภายในสถานศึกษา พ.ศ. 2553 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2557, 9 ธันวาคม). เรื่อง หลักเกณฑ์และ
แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557.
ประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2560, 16 ตุลาคม). เรื่อง หลักเกณฑ์และ
วิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รอง
ศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2560. ประกาศ ก.พ.อ..
- อานนท์ ศักดิ์วีระชัย. (2561). มหาวิทยาลัยไทยจะไปไม่รอด ถ้ายังใช้การตลาดนำ
หน้าการศึกษา. [ออนไลน์]. ได้จาก [https://mgronline.com/daily/de-
tail/9600000100960](https://mgronline.com/daily/detail/9600000100960). [สืบค้นเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2561].
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2547). เอกสารและผลงานทางวิชาการสำหรับอาจารย์
มหาวิทยาลัย. วารสารสวนบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต ปีที่ 1 ฉบับที่ 2
มิถุนายน-ธันวาคม 2547 : หน้า 10-15.